

គម្ពីរ ៣

THOAMADA III

ឆម្មតា ៣

THOAMADA III

រទារម្នកថា

នៅក្នុងសង្គម មនុស្សតែងមានទំនាក់ទំនងពីរផ្នែកគ្នាទៅវិញទៅមក ជាមួយបរិស្ថានជុំវិញខ្លួនដូចជាក្រុមគ្រួសារ សាសនា វប្បធម៌ ឬស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលរបស់ពួកគេ ដែលនេះបង្កើតបានជាប្រព័ន្ធសង្គមមួយ។ អ្នកដែលនៅជុំវិញទាំងនេះ មានតួនាទីសំខាន់ណាស់ចំពោះបុគ្គលសមាជិកនៃប្រព័ន្ធនោះ ប៉ុន្តែបញ្ហាក៏អាចកើតមានឡើងនៅពេលណាមានការផាត់នរណាម្នាក់ចេញ។

ជាក់ស្តែង អ្នកស្រលាញ់ភេទដូចគ្នានៅប្រទេសកម្ពុជា មិនទាន់មានការទទួលស្គាល់ និងការការពារពេញលេញពីរដ្ឋាភិបាល និងសង្គមជាតិនៅឡើយទេ ជាហេតុដែលគេធ្លាប់លឺជារឿយៗរំពឹងបញ្ហារើសរើងនិងហិង្សា ដែលអ្នកស្រលាញ់ភេទដូចគ្នាបាននិងកំពុងប្រឈម។ ក្រៅពីបញ្ហាសហគមន៍ អ្នកស្រលាញ់ភេទដូចគ្នានៅប្រទេសកម្ពុជាក៏មានតម្រូវការសាមញ្ញចំប្រាច់មួយចំនួនផងដែរគឺការកសាងគ្រួសារដែលទទួលស្គាល់និងការពារដោយរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន និងរដ្ឋាភិបាលតាមរយៈអាពាហ៍ពិពាហ៍ស្របច្បាប់ ការស្នាក់នៅពេញលេញ និងការទទួលស្គាល់អត្តសញ្ញាណយេនឌ័រ។ ក្នុងដំណើរការនេះ យើងក៏មើលឃើញក្តីសង្ឃឹមចេញពីអ្នកគាំទ្រមួយចំនួនដែលផ្តល់កម្លាំងចិត្ត ក្តីស្រលាញ់ និងការចូលរួមចំណែកគាំទ្រយ៉ាងរឹងមាំមានចំពោះបុគ្គលអ្នកស្រលាញ់ភេទដូចគ្នាផងដែរ។

«ធម្មតា ៣» គឺជាកម្រងសាច់រឿងរបស់តួអង្គដែលជាអ្នកគាំទ្រសំខាន់ៗ នៅជុំវិញអ្នកស្រលាញ់ភេទដូចគ្នា មានដូចជាឪពុកម្តាយ កូន មិត្តភក្តិ អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន គ្រូបង្រៀន និងស្ថាប័ននានាដូចជាកន្លែងការងារ សាសនា និងរាជរដ្ឋាភិបាលជាដើម។ បុគ្គលឬក្រុមទាំងនោះ តែងមានរបៀបគាំទ្រខុសៗគ្នា ទៅតាមតួនាទីនិងទំនាក់ទំនងរបស់ពួកគេជាមួយអ្នកស្រលាញ់ភេទដូចគ្នាដែលវាគាំមកនូវសុភមង្គលសម្រាប់បុគ្គល និងសហគមន៍ប្រកបដោយសុខដុមរមនា។

សៀវភៅរូបថតនេះ មានគោលបំណងលើកយកសាច់រឿងរឹងមាំមានមួយចំនួន ដើម្បីជាការ

លើកទឹកចិត្តឱ្យមានការបើកចិត្តទូលាយទទួលយកនូវចម្រុះភាពនៃក្តីស្រលាញ់និងមនុស្សជាតិ និង
បង្ហាញពីទិដ្ឋភាពជាក់ស្តែងនៃការទទួលស្គាល់អ្នកស្រលាញ់ភេទដូចគ្នា។ អ្នកស្រលាញ់ភេទដូចគ្នា
គឺជាមតិ មិនខុសអីពីអ្នកដទៃទេ ព្រោះពួកគេក៏ត្រូវការការគោរព និងឱកាសដែរ។ បន្ថែមពីលើនេះ
ពួកយើងក៏ចង់បង្ហាញការកោតសរសើរខ្ពស់ចំពោះកម្លាំងកាយចិត្ត ពេលវេលា ការខិតខំប្រឹងប្រែង
និងការគាំទ្រទៅវិញទៅមករបស់រៀបចំរៀងអ្នកស្រលាញ់ភេទដូចគ្នា និងអ្នកគាំទ្រដទៃទៀត។ ពួក
យើងសង្ឃឹមថាសៀវភៅនេះ អាចជាការបណ្តុះទឹកចិត្តរបស់អ្នកអានឱ្យមានក្តីសង្ឃឹមប្រកបដោយ
សុទ្ធិដ្ឋិនិយមក្នុងការសម្រេចក្តីស្រមៃរបស់ខ្លួន។

ហេង ជ័យលាភី និង ទុយ រស្មី
សហគមន៍ឥន្ទធនុកម្ពុជា

Preface

In society, people have relationships with one another, and with their surrounding environments, such as family, religion, culture, or government agencies. Together, they create a social system. These surrounding environments are important for the individual members of the society, however, problems can occur when an individual is excluded.

LGBTIQ people in Cambodia are not yet fully recognised nor protected from their families and society. We often hear about the discrimination and violence they face. In addition to the social problems being addressed, LGBTIQ people in Cambodia want some essential needs to be covered. These include being able to build a family that is recognised and protected by the authorities and the government, through policies such as legal marriage, legal adoption, and gender identity recognition. Meanwhile, we see hope coming from some encouraging supporters who show love and positivity towards LGBTIQ couples.

Thoamada III is a series of photo stories of people who are the primary supporters of LGBT people - parents, friends, children, local authorities, teachers as well as institutions such as the workplace, religion and the government. Such individuals or groups have different ways of supporting their LGBTIQ peers depending on their roles and social standing, which bring happiness and harmony to the community as a whole.

This photo book aims to highlight some positive stories to encourage openness and acceptance for the diversity of love and humanity, and to present real stories of recognition. LGBTIQ people are Thoamada, or normal like anyone else; they need respect and opportunity. In addition, we also want to express our admiration for the strength, time, effort and mutual support from the elder LGBTIQ people and other supporters. We hope that this book can be a source of inspiration for readers to have hope and optimism in achieving their dreams.

*Heng Cheyleaphy and Tuy Raksmeay
Rainbow Community Kamputhcea (RoCK)*

ជាមនុស្សល្អ

A Good Person

សេង សារវី (៥៥ឆ្នាំ)៖ «តាំងពីវាយពីរឆ្នាំមក កូនខ្ញុំតែងចង់ធ្វើជាមនុស្សស្រី ឱ្យតែកាត់សក់នាងយំហត ហើយនាងសុំពាក់វេជ្ជបត្យកុក្កតាពីមុខគួរឱ្យស្រលាញ់ណាស់។ ខ្ញុំមិនដែលស្តីឱ្យកូនទេ ពីព្រោះខ្ញុំយល់ថាវាជានិស្ស័យរបស់កូន។ ពេលដែលមានអ្នកដទៃនិយាយថាឱ្យកូនខ្ញុំ ខ្ញុំតែងប្រាប់ថាកូនរបស់អ្នកដទៃជារឿងផ្សេង តែនេះជាកូនខ្ញុំ ហើយខ្ញុំស្រលាញ់គាត់។ ពេលដែលខ្ញុំទៅវត្ត ឬធ្វើបុណ្យម្តងៗខ្ញុំតែងផ្សំថា ទោះជាតិក្រោយកូនជាភេទដូចពេលនេះក៏ដោយ ក៏ខ្ញុំសូមតែឱ្យគាត់ជាមនុស្សល្អដដែល។»

SENG Savory (55): 'My child wanted to be a girl since she was 2 years old. Whenever I tried to cut her hair short, she cried, tried to stop me, and she always wanted to wear cute jumpers. I never blamed her because I understood that was her nature. When people would say things about her, I would tell them that the way they treat their children doesn't apply to me. This is my child and I love her. When I go to the pagoda, I pray that my child will be reborn as a good person in all the next lives, regardless of their sex.'

ម៉េង ទី ជាអ្នកប្តូរភេទពីបុរសទៅស្រ្តីរស់នៅក្នុងខេត្តត្បូងឃ្មុំ។ គាត់រៀនបានត្រឹមថ្នាក់ទី៣ ត្រូវបង្ខំចិត្តយប់ដោយសារត្រូវមើលប្អូនៗ។ គាត់តែងចង់បន្តការសិក្សាតែមិនអាចមានឱកាស។

អាយុ ១៨ ឆ្នាំ គាត់បានទៅសុំអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលមួយរៀនជំនាញសំរាប់ការ ដោយឥតគិតថ្លាក់។ ក្រោយពេលរៀនចប់ គាត់ក៏មិនទាន់មានថវិកាបើកហាងផ្ទាល់ខ្លួនដែរ។ ដូច្នោះគាត់ក៏សម្រេចចិត្តទៅធ្វើការនៅរោងចក្រ បំណងសន្សំប្រាក់ដើម្បីសម្រេចក្តីស្រីមែ។ តែជាអកុសលរោងចក្រនោះមិនទទួលយកគាត់ទេដោយសារអត្តសញ្ញាណគាត់ជាអ្នកប្តូរយេនឌ័រ។ ចុងទ្រឹះ «គេនិយាយប្រាប់តែម្តងថា កន្លែងគេរើសតែភេទប្រុសនិងស្រ្តីតែប៉ុណ្ណោះ។»

ពេលត្រលប់មកវិញ ក្រុមគ្រួសារគាត់ក៏ផ្តល់យោបល់ ហើយសម្រេចចិត្តទៅខ្ចីលុយគេដើម្បីធ្វើដើមទុនបើកហាងសម្អាងការរហូតដល់សព្វថ្ងៃ។ ពេលមុនបរចេះតែរីកចម្រើន គាត់បានសន្សំលុយសងគេអស់ និងទៅរកគាត់ភេទនៅប្រទេសថៃបានជោគជ័យ។ ពេលនេះគាត់ទទួលបានអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណជាភេទស្រ្តីដូចក្តីបំណងរបស់គាត់ហើយ។

MENG Try is a transexual female living in Tbong Kmom province. She dropped out of school at grade 3 to look after her siblings. She wishes that she could have had the opportunity to continue her education.

At the age of 18, she requested support from an NGO to learn new skills in wedding embellishment. After finishing the course, she still had no money to open her own business which pushed her to pursue a job in a factory to save up some money. Unfortunately, the factory did not hire her because of her transgender identity. Try: 'They said that they only hired males and females.'

After returning home, her family gathered, thought about her situation, and decided to get a loan allowing her to open her own business in wedding embellishment. Her business has been growing, allowing her to save money, pay all the debts, and have a sex reassignment surgery. Her dream became true once she obtained her identity card, gendered as female.

အုပ်စု (ကံလဲ)

- ၁. ကျေးဇူးတင်စာပေးခြင်း
 - ကျေးဇူးတင်စာပေးမှုများကို အကဲဖြတ်ခြင်း
 - လက်ခံရရှိမှု
 - လက်ခံရရှိမှု ပေးပို့မှု
 - ကျေးဇူးတင်စာပေးမှု ပေးပို့မှု
 - လက်ခံရရှိမှု ပေးပို့မှု
 - လက်ခံရရှိမှု ပေးပို့မှု
- ၂. ကျေးဇူးတင်စာ
 - လက်ခံရရှိမှု ပေးပို့မှု
- ၃. လက်ခံရရှိမှု
 - လက်ခံရရှိမှု ပေးပို့မှု

មិត្តភាព

Friendship

រត្ន (៣២ឆ្នាំ) និងលីន (២៨ឆ្នាំ) ជាអ្នកប្តូរយេនឌ័រ ពីស្ត្រីទៅបុរស និងរស់នៅខេត្តព្រះសីហនុដូចគ្នា។ អ្នកទាំងពីរនេះស្គាល់គ្នាតាំងពីរៀនបឋមមកម៉្លោះ ព្រោះគាត់ទាំងពីររស់នៅក្នុងភូមិដាមួយគ្នា។ ប៉ុន្តែ មិនសូវជានិតស្និទ្ធពេលជួបគ្នាបានត្រឹមញញឹមដាក់ គ្នាទៅរិញទៅមក។ កាលនោះអ្នកទាំងពីរមិនទាន់ បង្ហាញអត្តសញ្ញាណយេនឌ័របស់ពួកគេ ហើយ ក៏មិនទាន់ចេញមុខជាចំហប្រាប់ទៅអ្នកខាងក្រៅ នៅឡើយដែរ។

Rath (32) and Lin (28) are transgender men and are living in Sihanoukville. They have known each other since primary school as they come from the same village. However, they were not very close at first, and only occasionally smiled when greeting each other. At the time, they hadn't come out nor expressed their gender identity to one another.

វត្តុះ «អ្វីដែលធ្វើឱ្យយើងចាប់ផ្តើមក្លាយជាមិត្តជិតស្និទ្ធនោះ គឺពេលដែលយើងចាប់ផ្តើមស្គាល់ រ៉ក់ (សហគមន៍ឥន្ទធនូកម្ពុជា)។ ពេលនោះផ្លើមចេញពីការជជែកគ្នាលេងបួនប្រាំនាក់នៅផ្ទះខ្ញុំ លុះក្រោយមកក៏ទៅចូលរួមកម្មវិធីសប្តាហ៍មោទនភាពកាលពីខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៨ ដែលជាឱកាសធ្វើឱ្យយើងបានចំណាយពេលជាមួយគ្នាក្នុងការគេង ញ៉ាំ និងធ្វើដំណើរទៅមក។»

Rath: 'RoCK (Rainbow Community Kampuchea) brought us together. It started from occasional meet ups in order to take part in the Pride event in May 2018, which made us spend time together, notably eating and sleeping'

Mejoy
Coko
enjoyment

លីន៖ «ពេលមានបញ្ហា និងពិបាកចិត្តដូចជារឿងមិនទាន់ទទួលស្គាល់ពីគ្រួសារ ដែលគូរបស់ខ្ញុំ បង វីត្ត គឺជាអ្នកដែលរកពិភាក្សាជាមួយបាន។ គាត់យល់ចិត្តរបស់ខ្ញុំ ហើយផ្តល់យោបល់ល្អៗ ធ្វើឱ្យខ្ញុំមានភាពកំភើប។ គ្មានអ្នកណាដែលយល់ពីពួកយើងខ្លាំងជាងអ្នកដែលឆ្លងកាត់បទពិសោធន៍ស្រដៀងយើងនោះទេ។ ដូច្នេះហើយវាសំខាន់ណាស់ក្នុងការមានមិត្តភក្តិគាំទ្រគ្នា។»

Lin: 'When I got upset because my partner's family did not accept us, Rath always listened and gave advice, making me feel warm and stay confident. No one understands us better than those who have gone through similar experiences, so it is important to have supporting friends.'

អ្នកស្រឡាញ់សេរីភាព

Freedom Lover

ទុយ តូ (ឪពុក)៖ «ពួកយើងមានកូន៤នាក់ ហើយ រស្មី ជាកូនស្រីទី៣។ សព្វថ្ងៃ រស្មី និងបងៗមានគ្រួសារ និងបែកផ្ទះរស់ហើយ។ លើកដំបូងដែលខ្ញុំដឹងថា រស្មី ស្រឡាញ់ ស្រីដូចគ្នាគឺនៅពេល (ស្រីណាច (ដៃគូរបស់រស្មី) មកលេងផ្ទះកាលពីបីឆ្នាំមុន។ អ្វីដែលធ្វើឱ្យខ្ញុំមិនរើសរើសកូន គឺខ្ញុំមានទស្សនៈមួយគឺមិនចង់ធ្វើដាវនាំបិទបាំងសេរីភាពរបស់នរណាម្នាក់ឡើយដាច់សេសកូនៗ។ ឪពុកម្តាយល្អ គួរចេះរៀបចំឥរិយាបថខ្លួនឱ្យល្អ ហើយត្រូវចេះយករូបមន្តសន្តិវិធីមកដោះស្រាយនៅពេលជួបប្រទះបញ្ហា ព្រោះការបង្ខំនិងហិង្សាមិនដែលទទួលបានផលល្អនោះទេ។»

TUY To (Father): 'I have four children and Raksmei is the third daughter in the family. Raksmei and her elder siblings have formed their own families and moved out now. The first time I discovered that Reaksmay liked girls, was when Sreynoch (her partner) visited us three years ago. I see value in not acting as a barrier to anyone's freedom, especially to that of my children. This is why I don't discriminate against them. As parents, we should think about our attitude towards our children and solve problems peacefully because force and violence never bring good results.'

បូ សុភារី (ម្តាយ)៖ «ដំបូងខ្ញុំមិនសប្បាយចិត្តដែរ ហើយភ្នំដែលធ្វើឱ្យខ្ញុំផ្លាស់ប្តូរគឺ រំពៃព្រះបាទសីហនុទី៧។ តែខ្ញុំនៅតែរក្សាទុកនូវ ព្រះខ្ញុំចង់ធ្វើពិធីមង្គលការឱ្យពួកគេ បានរករិក្សាផង។»

ទុយ តូ (ឪពុក)៖ «ភ្នំដែលខ្ញុំខ្លាច គឺការរើសអើងពីសង្គមចំពោះការស្រលាញ់របស់ពួកគេ នឹងក្លាយជាឧបសគ្គនៃក្តីស្រមៃរបស់ ភ្នំ ដែលចង់ក្លាយជានាយករដ្ឋមន្ត្រី។ ប៉ុន្តែនៅពេលយើងការពារទារឱ្យមានច្បាប់រាពាហ៍ពិពាហ៍សម្រាប់ដៃគូរួមស្រលាញ់ ភេទដូចគ្នា ខ្ញុំជឿថាការរើសអើងនឹងរាចកាត់បន្ថយ ហើយខ្ញុំក៏នឹងចូលរួមចំណែកតាមដែលអាចធ្វើបាន ដើម្បីទទួលបានច្បាប់នេះដែរ។»

BO Sopheary (Mother): 'At first, I was not happy with my daughter, but with her and her partner's good will, I changed my mind about them as a couple. I still feel sorry for my daughters because I have not yet been able to organise a big wedding party for them.'

TUY To (Father): 'I was afraid that discrimination coming from society would act as a barrier to my daughter's dream to become the Prime Minister of Cambodia. But when I saw that there are people advocating for equal marriage for all LGBT persons, I think that in time, discrimination will be reduced and I will do what I can to achieve this change in law.'

រស្មី អាយុ ២៣ ឆ្នាំ សព្វថ្ងៃបានបញ្ចប់ការសិក្សា និងបានរស់នៅជាមួយដៃគូ
ឈ្មោះ (ស្រីណុច រយៈពេល ៥ ឆ្នាំ ហើយបានចុះកិច្ចសន្យាទំនាក់ទំនងដែលហៅ
ថា «សេចក្តីថ្លែងទំនាក់ទំនងគ្រួសារ» នៅក្នុងឆ្នាំ ២០១៤។

រស្មី៖ «មុននឹងមានការទទួលស្គាល់ ខ្ញុំបានឆ្លងកាត់ពេលវេលាលំបាក ជាពិសេស
ផ្នែកផ្លូវចិត្ត ពីព្រោះខ្ញុំតែងមានអារម្មណ៍ភ័យខ្លាច ហើយត្រូវលាក់បាំងគ្រប់ទី
កន្លែង។ ខ្ញុំជឿថាការទទួលស្គាល់ត្រូវការពេលវេលា និងការព្យាយាម។ ខ្ញុំបាន
សាកល្បងវិធីសាស្ត្រមួយចំនួន ដោយចាប់ផ្តើមពីការស្វែងរកសាច់ញាតិដែល
មានឥទ្ធិពល ដើម្បីសូមឱ្យពួកគាត់ពន្យល់ឱ្យពួកម្តាយខ្ញុំ ទន្ទឹមនឹងនោះខ្ញុំក៏មិន
គេចវេសដែរ ខ្ញុំព្យាយាមនៅកៀកពួកគាត់ដើម្បីឱ្យពួកគាត់យល់ពីក្តីស្រឡាញ់
របស់ខ្ញុំ។»

Raksmei is 23 years old and she has been living with her partner, Sreynoch for 5 years
now. They signed a relationship contract called 'Declaration of Family Relationship,' in 2018.

Raksmei: 'In my experience, I endured emotional difficulties over time before getting
accepted because I felt so scared and hid from everyone all the time. I believe acceptance
takes time and effort. I have tried a few methods such as approaching my family,
especially the powerful family members. At the same time, I also tried not to escape
proximity, I tried to stay as close as possible and show them the love I had to offer.'

អរិយធម៌

កងទ័ពនគរក្រុងស្រីសោភ័ណ

ឆ្នាំ ២០១៤

ទីនេះជាគ្រួសារខ្ញុំ
My Family is Here

មុត នី (កូនចិញ្ចឹម)៖ «សព្វថ្ងៃខ្ញុំមានមុខរបរជាចុងភៅ និងមានប្រពន្ធ និងកូនប្រុស ២នាក់។ កាលពី ១៣ ឆ្នាំមុន ខ្ញុំបានមករស់នៅជាមួយប្តីនិងម៉ែ តែកាលនោះខ្ញុំមិន ទាន់ដឹងថាពួកគាត់ស្រឡាញ់គ្នាដូចគ្នាទេ។ ខ្ញុំគ្រាន់តែដឹងថាខ្ញុំមានម៉ែម្នាក់ដែលខ្ញុំ ខានជួបតាំងពីក្មេងរស់នៅម៉ែនេះ ខ្ញុំក៏ចេះតែសាកល្បងមករកមើលគាត់ តែនិស្ស័យ ល្អវិញ ខ្ញុំបានជួបម៉ែនៅទីនេះមែន ហើយពេលនោះអ្នកស្រុកនិងប្អូនៗ ហៅគាត់ថា ប្តី។ ពេលសង្កេតទៅទើបខ្ញុំចាប់អារម្មណ៍ថាគាត់ស្រឡាញ់គ្នា ហើយគាត់ក៏ធ្វើស្រែ ឡើងភ្នាតដូចអ្នកស្រុកភូមិផ្សេងដែរ រីឯប្តីវិញហើយខ្ញុំក៏យល់ពីគាត់ ហើយហៅគាត់ ថាប្តី ដូចអ្នកស្រុកភូមិផ្សេងដែរ។»

MUTH Ny (adopted child): 'I am currently working as a chef, my wife and I have two sons. 13 years ago, I moved to Takeo province to find an aunt whom I knew was living there. At that time, I didn't know she was in a same sex relationship. People in the village would call her "dad" It was only later on that I realised my aunt was a trans, and that she romantically loved her female partner. I saw them as my father and mother; I would watch as my father climbed palm trees, planted rice and so on. I then came to understand him more and called him "dad," like the rest of the village.'

សុត យន់ (ឪពុក) ៖ នី ជាកូនដែលពួកខ្ញុំចិញ្ចឹមក្រោយគេបង្អស់ក្នុងចំណោមកូន ៤ នាក់ ឥឡូវនេះពួកគេមានគ្រួសាររស់រវើក រីកចម្រើនខ្ញុំសរុបមានជិត ១០ នាក់ឯនោះ។ នី នៅជិតនេះហើយមានទឹកចិត្ត គេឧស្សាហ៍មកលេងហើយជួយមើលថែពេលយើង ឈឺថ្កាត់ម្តងៗ ហើយពេលខ្លះក៏ជួយលក់ដូរពេលដែលយើងរវល់ដែរ។

សែម អេឡុង (ម្តាយ) ៖ ពេលកូនមកនៅជាមួយខ្ញុំសប្បាយចិត្តនិងកក់ក្តៅណាស់ព្រោះ បានចាត់ទុកកូនជាកូនបង្កើតទៅហើយ។ ខ្ញុំស្រឡាញ់កូនទាំងអស់ស្មើគ្នា ហើយក៏ នឹកឃើញថាមិនដែលចង់បានអ្វីពីកូនៗដែរ ឱ្យតែកូនៗសុខ មានជីវភាពដូចគេ ដូចឯង គឺរួចរាល់។

SOTH Yun (Father): Ny is the last child among our four children that we adopted. Now, they all have their own families, and we have more than 10 grandchildren. Ny lives near my house and he has a good heart; he visits and takes care of me when we (my partner and I) are sick. Sometimes he also helps me with my small business when I am busy.

SEM Eang (Mother): When my son came to live with me, I was so happy because in my eyes, he is my biological son. I love all my children equally and I have never expected anything back from them. I only wish for them to live happily and have a good livelihood. This is what makes me happy.

នេះ ក្តីស្រមៃខ្ញុំសម្រាប់គ្រួសារ គឺចង់ឱ្យពួកយើងនៅតែ
ចេះស្រលាញ់ជួយទុក្ខគ្នា រីឯអ្នកស្រលាញ់ភេទដូច
គ្នាដទៃទៀតវិញ ខ្ញុំចង់ឱ្យពួកគេមានក្តីសុខដូចប្តី និង
ម៉ែរបស់ខ្ញុំដែរ និងមានសិទ្ធិស្មើគ្នាដូចស្រី ប្រុសដទៃ។»

*Ny: 'My dream for my family is for us to keep loving and
taking care of each other. As for LGBTIQ persons, I wish
they could live happily, just like my mother and father, and
enjoy the same rights as anybody else.'*

ក្រសួងកិច្ចការនារី
Ministry of Women's Affairs

លោកជំទាវ ញាណ សុចិត្រា អគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍សង្គមនៃ
ក្រសួងកិច្ចការនារី៖

«ក្រសួងកិច្ចការនារីមានទិសដៅធំបំផុតគឺលើកកម្ពស់ការពារសិទ្ធិនិងផលប្រយោជន៍
ចំពោះគ្រប់ស្ត្រីទាំងអស់ ដែលរួមមានការលើកកម្ពស់សមភាពយេនឌ័រក្នុងប្រទេស
ទាំងក្រុមស្ត្រីអ្នកស្រលាញ់ភេទដូចគ្នាផងដែរ។ បន្ថែមទៅលើនោះ ហេតុផលដែល
យើងចូលរួមគាំទ្រអ្នកស្រលាញ់ភេទដូចគ្នា ដោយសារយើងគិតថាបញ្ហានេះមិនមែន
ជាកំហុសរបស់គាត់ទេ ។ នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ក្រសួងមានមន្ទីរកិច្ចការនារីធ្វើការ
ផ្សព្វផ្សាយនៅតាមវេទិកា និងវីឡូ ជាដើម ទៅកាន់សាធារណៈជន ជាពិសេសឪពុក
ម្តាយ និងសមាជិកក្រុមគ្រួសារឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថ បើកចិត្តទូលាយទទួល
ស្គាល់ការពិតរបស់កូន និងផ្តល់ភាពកក់ក្តៅដល់កូន ជាជាងការរើសរើង។»

HE NHEAN Sochetra, Director of General Department of Social Development, Ministry of
Women's Affairs (MoWA):

‘Ministry of Women Affairs (MoWA) has the vision to promote and protect rights and interest of
women, which mean promoting gender equality, including Lesbian, Bisexual and Transgender
women. We support the LGBTIQ community, because it is not their fault. At the sub-national
level, MoWA has provincial departments to raise awareness through forums, and radio. The
purpose of this is to reach parents and families and change their attitudes and mindsets in
order to accept their LGBTIQ children's identities, and make them feel warm rather than
discriminate against them.’

«រដ្ឋក (ស្រលាញ់ភេទដូចគ្នាមិនមែនជាមនុស្សដែលគ្មានប្រយោជន៍ដល់សង្គម ឬគេមិនត្រូវការនោះទេ គឺគាត់រួមចំណែកក្នុងការអភិវឌ្ឍសង្គមព្រោះគាត់មានសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចដូចគ្នាទៅនឹងប្រជាជនដទៃទៀតដែរ។ បើសិនជាយើងគាំទ្រយកចិត្តទុកដាក់ផ្តល់ឱកាស និងតម្រូវទិសពួកគាត់នោះគាត់នឹងអាចបណ្តុះសមត្ថភាពតាមការរៀនជំនាញទ្វេភេទមួយមកបម្រើផលប្រយោជន៍អភិវឌ្ឍសង្គមវិញ។ ក្តីស្រមៃចំបំផុតរបស់ខ្ញុំទៅថ្ងៃអនាគត គឺសង្គមដែលមានការរើសរើងចំពោះរដ្ឋក (ស្រលាញ់ភេទដូចគ្នា ហើយមានការយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការកែសម្រួលច្បាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ និងការបង្កើតគ្រួសារ ដើម្បីធ្វើយ៉ាងណាឱ្យឆ្លើយតបតម្រូវការរបស់ពួកគាត់។»

'LGBTIQ are not useless in society, they are part of its development, they have the same rights and obligations as other Cambodian citizens. When we support, pay attention, give them opportunities and nurture them, they will be able to build on their potential and acquire learning skills, to, in turn, contribute back to our social development. My main dream for the LGBTIQ community is to have a no discrimination society. There has to be amendments in the law relating to identity and forming a family, all of which responds to their needs.'

សិស្សរបស់ខ្ញុំ
My Students

លោក ហង់ ភូមារ៉ា ជាប្រធានគ្រូមន្ត្រីល្បះយុវជនល្ខោនខោលជំនាន់ថ្មីនិងជាសិល្បៈករ
ផ្នែកល្ខោនខោល ហើយក៏ជាគ្រូបង្ហាត់សិល្បៈផ្នែកល្ខោនខោលផងដែរ។

ភូមារ៉ា៖ “មកដល់ពេលនេះខ្ញុំបានបង្រៀនសិស្សចំនួន ៦ ជំនាន់រួចមកហើយ និងមាន
ជាង ២០០ នាក់ ដែលពួកគេមកពីកន្លែងផ្សេងៗគ្នា មានទាំងអនុវិទ្យាល័យ វិទ្យាល័យ
និងសាកលវិទ្យាល័យ។ សម្រាប់សិស្សរបស់ខ្ញុំ មានទាំងអ្នកស្រលាញ់ភេទផ្ទុយ
ស្រីស្រលាញ់ស្រី និងបុរសស្រលាញ់បុរស ហើយភាគច្រើនគឺមានបុរសចរិតស្រី។
កន្លងមកក៏មានសិស្សមកសុំយោបល់នៅពេលគាត់ពិបាកចិត្ត ដោយសារស្នេហា
ហើយមានខ្លះក៏ពិភាក្សារឿងគ្រួសារ មិនឱ្យចូលសិល្បៈជាដើម។”

*Mr. HANG Phumara is the president of Youth Mask Dance new generation group, a mask dance
teacher, and a dancer himself.*

*Phumra: ‘Until now, I have taught 6 generations of students; more than 200 students who
come from different backgrounds including secondary school, high school and universities. I have
students who are straight, lesbian and gay, but the majority of them are feminine guys.
Sometimes, students would ask me for advice about love, and some of them would tell me
about their families, who do not want them to be artists.’*

«ពេលទៅសម្តែងម្តងៗ មានអ្នកឌីដង ហើយក៏មានអ្នកសរសើរ និងគេគាំទ្រដែរ។ នៅពេលគេនិយាយមើលងាយ ខ្ញុំឆ្លើយតប ថាអ្នកអាចវាយប្រហារខ្ញុំ តែនេះជាសិស្សរបស់ខ្ញុំ សូមឱ្យតម្លៃ គាត់ក្នុងនាមជាសិស្សនិងសិល្បករ ព្រោះក្នុងនាមខ្ញុំជាគ្រូ ខ្ញុំឱ្យ តម្លៃលើសិស្សរបស់ខ្ញុំទោះគាត់យ៉ាងម៉េចក៏ដោយ។ ខ្ញុំគិតថា វាមិនគួរមានឧបសគ្គអ្វីសម្រាប់អ្នកស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នាក្នុង ការចូលរួមចំណែកក្នុងវិស័យសិល្បៈនោះទេ ព្រោះពួកគេចូល រួមចំណែកក្នុងសង្គម និងថែរក្សាកេរដំណែលដូនតាខ្មែរ ហើយខ្ញុំមានក្តីសង្ឃឹមថា ថ្ងៃអនាគតពួកគេនឹងមានសេរីភាព ច្រើន គ្មានភាពរើសអើង ដែលរារាំងឱ្យពួកគេចូលរួមក្នុងវិស័យ សិល្បៈបានពេញលេញ។»

‘Sometimes when we perform, some people mock us, and some others show support. When people mock us, I always respond by saying you can attack me, but please respect my students and other artists, because as an instructor, I value my students, no matter who they are. I think that this shouldn’t act as a barrier for LGBTIQ individuals who want to get involved in the arts, because they contribute equally to society, as well as help preserve ancient Khmer heritage; I have hope that in the future, they will be free from discrimination, allowing them to be more involved in the arts.’

ក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ
Ministry of Culture and Fine Arts

លោក ឯក ប៊ុនថា អគ្គនាយករង នៃអគ្គនាយកដ្ឋានបច្ចេកទេស និងវប្បធម៌ នៃ ក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ។ លោក ប៊ុនថា ជាអ្នកគាំទ្រសហគមន៍អ្នកស្រលាញ់ ភេទដូចគ្នាមួយរូប តាមរយៈកម្មវិធីនានារបស់សហគមន៍ឥន្ទធនូកម្ពុជា តំណាងពី ក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ។ លោកយល់ថាសង្គម និងវប្បធម៌មានភាពរឹងមាំ រាប់ពាន់ឆ្នាំមកហើយ ដូចគ្នាទៅនឹងអ្នកស្រលាញ់ភេទដូចគ្នា ដែលមានតាំងពីសង្គម បុរាណមកម្ល៉េះ ហើយពួកគេជាមនុស្សនិងជាសមាជិកនៃសង្គមផងដែរ។

«ខ្ញុំមើលឃើញថា អ្នកស្រលាញ់ភេទដូចគ្នាមានសមត្ថភាពពិសេសដែលអាចដើរ តួនាទីសំខាន់ក្នុងវិស័យសិល្បៈ និងវប្បធម៌។ ក្រៅពីសណ្តានចិត្តល្អជួយយកអារម្មណ៍ អ្នកជិតខ្លួន ពួកគេព្យាយាមជម្នះឧបសគ្គជាច្រើន ចាប់ពីក្រុមគ្រួសាររហូតដល់សង្គម ខាងក្រៅ ដែលបង្ហាញថាពួកគេមានការតស៊ូ និងការអត់ធ្មត់ខ្លួន។»

Mr. EK Buntha, Deputy Director Department of Technical and Culture of Ministry of Culture and Fine Arts (MoCFA). Mr. Buntha is a supporter of the LGBTIQ community. He has joined RoCK's events on behalf of MoCFA. He thinks that society and culture has developed over the centuries, and that LGBTIQ peoples have existed since the beginning of society. LGBTIQ are human and deserve to be treated as equal members of society.

'I observe that LGBTIQ members have unique talents which gives them an important role in the arts and culture. As well as being kind to others, they are resilient in overcoming societal and familial challenges.'

လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်
အားလုံးကိုယ်တိုင်
ပြုလုပ်ကြပါ။

«នៅពេលដែលខ្ញុំចូលរួមកម្មវិធីជាមួយសហគមន៍អ្នកស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នា មានន័យថា ក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ និងខ្ញុំផ្ទាល់គាំទ្រ ក្រោមការរៀបចំចាត់តាំងពីថ្នាក់ដឹកនាំឱ្យចូលរួមកម្មវិធីទាំងនោះ។ ក្រសួងយើង (វប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ) គាំទ្រទៅលើសកម្មភាពសិល្បៈដោយមិនប្រកាន់ភេទឬយេនឌ័រនិងមិនថាអ្នកនោះជាអ្នកណាឡើយ។ ខ្ញុំសូមលើកទឹកចិត្ត និងអំពាវនាវដល់លោក លោកស្រីដែលជាឪពុកម្តាយ មាតាបិតា ក្រុមគ្រួសារ អ្នកជិតខាង និងសាធារណៈជនទាំងអស់ ឱ្យគោរពគ្នាទៅវិញទៅមក ក្នុងតម្លៃជាមនុស្សរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗ ទោះអ្នកនោះមានភេទអ្វី យេនឌ័រអ្វី ឬសេចក្តីស្រឡាញ់បែបណាក៏ដោយ។ សេចក្តីស្រឡាញ់ ភាពមេត្តា ការចែករំលែក ការសណ្តោស និងមនុស្សធម៌ គឺជាមូលដ្ឋានគ្រឹះនៃប្រពៃណីវប្បធម៌ ខ្មែរយើងតាំងពីយូរលង់ណាស់មកហើយ។»

'I am not the only one here who is supporting the LGBTIQ community, I joined the events following the ministry's request, this shows that MoCFA as a whole supports the cause. We (MoCFA) support any art activity with no discrimination on sex, gender and identity. I would like to encourage parents, families, relatives, neighbours and the general public to respect each other as individual human beings, regardless of sex, gender and sexual orientation. Love, compassion, kindness, forgiveness and humanity have been the foundation of Khmer culture and tradition, since the ancient times.'

ការការពារនៅកន្លែងការងារ

Protection at Workplace

សជាតិ៖ «ក្រុមហ៊ុន កាន់តា កម្ពុជា (KANTAR CAMBODIA) ជាក្រុមហ៊ុនស្រាវជ្រាវ អន្តរជាតិ ផ្នែកសង្គម និងពាណិជ្ជកម្ម ហើយបានដំណើរការក្នុងប្រទេសកម្ពុជាតាំង ពីឆ្នាំ២០១២។ ក្រុមហ៊ុនរបស់ពួកយើងមានកម្រិតស្តង់ដារសកល ដែលស្ថាប័ននៅ ក្នុងប្រទេសនីមួយៗមានគោលនយោបាយគាំទ្របុគ្គលិកស្ទើរតែដូចគ្នា។ គុណតម្លៃ របស់ពួកយើងគឺធ្វើឱ្យមានបរិយាកាសការងារអំណោយផលចំពោះបុគ្គលិក និងមិន ប្រកាន់អត្តសញ្ញាណរបស់បុគ្គល ឧទាហរណ៍ដូចជាអ្នកស្រលាញ់ភេទដូចគ្នា។ ការ អនុវត្តន៍ក្នុងមកយើងមើលឃើញថា ពេលមិនមានការរើសអើងនៅកន្លែងការងារ ទៅកាន់អ្នកស្រលាញ់ភេទដូចគ្នា វាធ្វើឱ្យបរិយាកាសការងារកាន់តែល្អឡើយហើយវាក៏ ជួយធ្វើឱ្យសមិទ្ធិផលការងារកាន់តែប្រសើរ។ ជាសរុបពេលមានការគាំទ្របុគ្គលិក ដោយមិនប្រកាន់និន្នាការភេទ វាជះឥទ្ធិពលល្អទៅកាន់សង្គមជាតិទាំងមូលផងដែរ។ យើងក៏សង្ឃឹមថា បន្តិចៗម្តងទៅថ្ងៃអនាគត ការទទួលស្គាល់អ្នកស្រលាញ់ភេទដូច គ្នា នឹងកើតមានឡើងយ៉ាងទំលំទំលាយ។»

Socheat: 'KANTAR CAMBODIA is an international research company which has been operating in Cambodia since 2012. Our company maintains a certain global standard, which is that the local company in each country has the same policy when it comes to protecting our staff. Our values push us to facilitate a safe environment for our staff, enabling them to be happy regardless of their identity. So far, the practice produced good results, our teams have good relationships with one another, which contributes to the staffs' productivity. Protecting employees regardless of their sexual orientations has positive effects on the society at large. I hope that step by step, such acceptance will be realised in society as a whole.'

KANTAR TNS

វិញ ដានី៖ «ខ្ញុំធ្វើការផ្នែកស្រាវជ្រាវជាមួយ ក្រុមហ៊ុន កាន់តាកម្ពុជា ជាង ៥ ឆ្នាំហើយ។ នៅពេលចូល ធ្វើការដំបូង បុគ្គលិកទាំងអស់ត្រូវតែរៀនវគ្គបណ្តុះបណ្តាលអំពីគោលនយោបាយរបស់ក្រុមហ៊ុន ដែលក្នុងនោះមានទាំងអំពីការមិនរើសអើងចំពោះអត្តសញ្ញាណយេនឌ័រ និងនិរន្តរភាពភេទរបស់ បុគ្គលិក។ ក្រោយពីដឹងថាមានគោលនយោបាយនេះ ខ្ញុំមានសន្តិសុខផ្នែកផ្លូវចិត្តព្រោះវាហាក់ដូចជា ស្របទៅនឹងការពារមួយដែលធ្វើឱ្យខ្ញុំមិនមានអារម្មណ៍ត្រូវលាក់បាំងពីអត្តសញ្ញាណខ្លួនឯង។»

«លើកដំបូងដែលក្រុមការងារដឹងអំពីអត្តសញ្ញាណរបស់ខ្ញុំ គឺក្នុងពេលជួបជុំប្រចាំឆ្នាំរបស់បុគ្គលិក ដែលពេលនោះខ្ញុំបានណែនាំមិត្តស្រីរបស់ខ្ញុំទៅកាន់ពួកគេទាំងអស់គ្នា។ អ្នកខ្លះមិនជឿទេ និង ព្យាយាមសួរបញ្ជាក់ ដេញដោលពីពួកខ្ញុំ។ តែបន្ទាប់មកស្ថានភាពក៏ធម្មតា ហើយគេក៏ចាប់ផ្តើមរាប់ រកសួរនាំសុខុមាលភាពរបស់ពួកខ្ញុំដូចធម្មតា។ ខ្ញុំរអាចនិយាយបានថាការស្រាវជ្រាវរបស់ខ្ញុំបច្ចុប្បន្ននេះ ជាកន្លែងដ៏រីករាយរបស់ខ្ញុំ ពីព្រោះនៅទីនេះខ្ញុំអាចបង្ហាញពីខ្លួនខ្ញុំដោយមិនចាំបាច់លាក់បាំងឡើយ។ ខ្ញុំគិតថាខ្ញុំមានសំណាង ដែលអាចទទួលបានការអប់រំ មានការងារ និងមានកត្តាសេដ្ឋកិច្ចល្អ ហើយ អត្តសញ្ញាណរបស់ខ្ញុំក៏ត្រូវនឹងភេទកំណើតរបស់ខ្ញុំ ទើបការរើសអើងមិនកើតឡើងចំពោះខ្ញុំដូចនេះ។ ក្តីស្រមៃផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ខ្ញុំសម្រាប់អ្នកស្រលាញ់ភេទដូចគ្នា គឺចង់ឱ្យពួកគេត្រូវបានគោរពដោយស្មើ ភាពគ្នា ដូច្នេះការរើសអើងនឹងកាត់បន្ថយជាបណ្តើរៗ។»

VINH Dany: 'I have been working in the Research Unit at KANTAR CAMBODIA for more than 5 years. When I started, there was an orientation training for employees, in which we were told about non-discrimination on gender identity and sexual orientation. I felt safe as this became like a protecting layer, meaning I didn't feel the need to have to hide my identity.'

'My colleagues knew about my identity when I introduced my girlfriend to them at the annual staff gathering. Some did not believe it and kept asking us. But after that, it became normal and they started to appreciate us. I can say that my current workplace is a very happy place for me because I can be who I am without hiding. I think I'm privileged to be able to access good education, have a good job and live with good economic status; moreover, my gender expression and my biological identity is aligned; therefore, discrimination against who I am does not exist. My dream for LGBTIQ individuals is to gain equal treatment, and for discrimination to be reduced'

ក្នុងនាមដ្ឋានភ្នំពេញ

As a Local Authority

«ខ្ញុំឈ្មោះ ធន់ សុខឡែង សព្វថ្ងៃជាជំទប់ទី២ និងជាម្តាយដែលមានកូន៣នាក់។ ការងាររបស់ខ្ញុំទាក់ទងនឹងការងារសង្គមកិច្ចពាក់ព័ន្ធនឹងស្ត្រី និងកុមារងាយរងគ្រោះ រួមមានការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សា និងការផ្សព្វផ្សាយសិទ្ធិកុមារជាដើម។ លើកដំបូង ដែលខ្ញុំបានជួបអ្នកស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នា ខ្ញុំមានអារម្មណ៍ច្របូកច្របល់ និងមានការ រើសរើង ព្រោះមានអារម្មណ៍ថាវាមានភាពខុសឆ្គង ដោយសារភាគច្រើនយើង ឃើញតែអ្នកស្រឡាញ់ភេទផ្សេងគ្នា។»

My name is THUN Sokleng. I'm the second deputy commune chief and a mother of 3 children. My work is mostly related to social work, including domestic violence prevention, and child's rights promotion. When I first met LGBT people, I had mixed feelings and felt discriminatory towards them. I thought it was wrong because I was used to seeing straight couples only.

«ក្រោយពីខ្ញុំបានចូលរួមសិក្ខាសាលាជាមួយសហគមន៍ឥន្ទ្រឆន្ទៈកម្ពុជា និងអាន
ឯកសារដែលបានផ្តល់ឱ្យ បានធ្វើឱ្យខ្ញុំគិតថាបើយើងរើសរើងអ្នកស្រលាញ់ភេទដូច
គ្នា ពួកគាត់នឹងកាន់តែរង តែបើគាត់បានលឺសម្តីលើកទឹកចិត្តមួយម៉ាត់ពីអាជ្ញាធរ
ដូចជាខ្ញុំ ក៏គាត់មានទឹកចិត្តនិងការតស៊ូបន្តទៀត។ ខ្ញុំក៏ចាប់ផ្តើមធ្វើការគាំទ្រអ្នក
ស្រលាញ់ភេទដូចគ្នា ព្រោះពួកគេជាជនងាយរងគ្រោះ។ ថ្ងៃអនាគតខ្ញុំក៏សង្ឃឹមថា
ដែគុស្រលាញ់ភេទដូចគ្នាអាចរៀបការបានដូចអ្នកស្រលាញ់ភេទដូចគ្នាដែរ។»

'After participating in the workshop organised by Rainbow Community Kampuchea, and reading materials, I realised that LGBT communities are one of the most vulnerable groups. Discrimination will only make them feel more isolated. If they hear that I, as a local authority figure support them, they will feel encouraged and fight for bettering their lives. I supported the LGBT community ever since. I hope LGBTIQ couples could get married like straight couples in the future.'

ដាលីន ជាអ្នកប្តូរយេនឌ័រពីស្រីទៅប្រុស មានអាយុ៤១ឆ្នាំ រស់នៅក្នុងស្រុកគងពិសី ខេត្តកំពង់ស្ពឺ។

ដាលីន ៖ «បង ឡេង យកចិត្តទុកដាក់ជាមួយខ្ញុំ ឧទាហរណ៍នៅពេលយើងម្តងៗ គាត់ បានប្តូរហើយមកសួរសុខទុក្ខខ្ញុំផងដែរ។ ដូចនេះហើយទំនាក់ទំនងយើងជិតស្និទ្ធភ្នា ហាក់ដូចជាបងប្អូន។ បើនិយាយពីអាជ្ញាធរដទៃ គឺមានការផ្លាស់ប្តូរប្រៀបធៀបពី មុននិងបច្ចុប្បន្ន ព្រោះក្រោយពីគាត់បានចូលរួមសិក្ខាសាលាជាមួយក្រុមយើងពីរ បីដងមក គាត់លែងរើសអើងហើយរាក់ទាក់នឹងខ្ញុំជាងមុន។ មួយវិញទៀតពេលខ្ញុំ ទៅផ្សារ ឬដើរទៅណាគេធ្លាប់ហៅខ្ញុំថា “អាឈ្មោល” តែឥឡូវនេះគេហៅឈ្មោះខ្ញុំ តែម្តង។ ឃើញដូចនេះ ខ្ញុំសប្បាយចិត្តណាស់ ដែលគេគាំទ្រយើងហើយយើងក៏មាន សិទ្ធិដូចគេដូចឯង។»

Dalin is a transgender man, aged 41, who lives in Korng Pisey district, Kampong Speu Province.

Dalin: ‘Bong Leng is caring. For example, when I was sick, she worried about me and visited me. that’s why our relationship is close, we’re like siblings. As for other local authorities, compared to previous times, there has been some changes. After taking part in the workshops a couple of times with us, they stopped discriminating against me and became much friendlier. When I’d go to the market or to walk around, people called me “Ah Chhmoal (impolite word for men) but now they call me by my name. I am so delighted to get support, because I have the same rights as others.’

ពុទ្ធសាសនា និងការរក្សាភាពស្របគ្នា

Buddhism and Inclusiveness

ព្រះភិក្ខុ កុយ សុខជា ជាមន្ត្រីសង្ឃ និងជាគ្រូបង្រៀនផ្នែកពុទ្ធសាសនា នៃវត្តសំរោង
អណ្ណែត។ ព្រះតេជគុណសុខជាបានសាងក្នុង រយៈពេល ១១ ព្រះវស្សាមកហើយ
ហើយកន្លងមក ព្រះអង្គធ្លាប់បាននិមន្តចូលរួមក្នុងកម្មវិធីសប្តាហ៍មោទនភាព
ជាមួយសហគមន៍ឥន្ទធនុកម្ពុជាយើងកាលពីឆ្នាំ ២០១៧។

«ព្រះពុទ្ធសាសនា មិនបានហាមប្រាម ឬរើសអើងអ្នកស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នាឡើយ។
ព្រះសង្ឃថា មិនឱ្យរើសអើងលើពូជសាសន៍ វណ្ណៈ ពណ៌សម្បុរ ឬក៏ភេទអ្វីនោះទេ
គឺលោកបង្រៀនឱ្យមនុស្សចេះស្រឡាញ់គ្នា បើទោះជាអ្នកនោះ ជាស្រីស្រឡាញ់ស្រី
ប្រុសស្រឡាញ់ប្រុស ឬភេទផ្សេងគ្នាក៏ដោយ គឺសំខាន់ពួកគាត់ចេះស្រឡាញ់គ្នា។ នេះ
ជាឧបនិស្ស័យរបស់សត្វតែប៉ុណ្ណោះ បើសិនគេបានកសាងកុសលជាមួយគ្នា ប្រាកដ
ជាមាននិស្ស័យជាមួយគ្នាហើយទើបបានកើតមកជួបនិងមានចិត្តរមាណិតស្រឡាញ់
គ្នាបែបនេះ។ និយាយរួមទៅ ការស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នាមិនមែនផ្ទុយពីធម្មជាតិទេ។»

Venerable KOY Sokchea is a Buddhist monk and a teacher at Wat Samrong Andet. Venerable
Sokchea has entered monkhood for 11 years and he joined RoCK's pride week in 2017.

'Buddhism does not forbid or discriminate against same sex couples. Buddha teaches people not
to discriminate against race, nationality, class, skin colour, gender, and whether or not individuals
are lesbian, gay or straight. What is important is that they love each other. That is the nature
of living beings: when they do good deeds towards one another in past lives, they are rewarded
by being able to love well in the present life. This implies that same sex relationships are not
against nature.'

«អ្នកស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នាមិនថា ស្រីនិងស្រី ប្រុសនិងប្រុស នោះទេ គឺប្រឈមនឹងការរើសអើងពីមជ្ឈដ្ឋានជុំវិញខ្លួន ដូចជា ញាតិ អ្នកជិតខាង សហគមន៍ និងសង្គម ជាពិសេសគ្រួសារ មិនពេញចិត្ត និងមិនយល់ចិត្តកូន។ ដូចនេះយើងត្រូវមានការ ចូលរួមពីញាតិផង ពីសហគមន៍ផង ពីសង្គមផង ក្នុងការលើក សួយ ឬលើកទឹកចិត្តចំពោះអ្នកស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នា និងឈប់ រើសអើងបន្តទៅទៀត។ ក្នុងនោះព្រះពុទ្ធសាសនាផ្សារភ្ជាប់ទៅ នឹងសង្គម ហើយមានតួនាទីអប់រំផ្សព្វផ្សាយលើកកម្ពស់សីល ធម៌សង្គម ដូចនេះសាសនាអាចចូលរួមជួយលើកប្រជាពលរដ្ឋ ឱ្យចេះស្រឡាញ់គ្នាផងដែរ»

'LGBTIQ women and men have been discriminated against by relatives, neighbours, communities, but especially by families who don't like or understand their own children's feelings. Therefore, we should join together as relatives and as communities in order to motivate and stop discrimination against LGBTIQ persons. Buddhism connects societies together, and it has a role of promoting morality within society - religion should play a role in reminding people to love each other.'

ក្នុងនាមជា រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា
As the Royal Government of Cambodia

ឯកឧត្តម កែវ វ៉េមី រដ្ឋមន្ត្រីប្រតិភូរាជរដ្ឋាភិបាល និងជាប្រធានគណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា ថ្លែងក្នុងសន្និបាតសមាគមអ្នកស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នាក្នុងតំបន់អាស៊ីនៅថ្ងៃទី៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៧៖

«បើទោះជាប្រទេសកម្ពុជាមិនទាន់មានច្បាប់រៀបការសម្រាប់ដៃគូអ្នកស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នា ប៉ុន្តែក៏មិនមានច្បាប់ដាក់ទោសទណ្ឌដែរ។ ពាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាមិនមានការរើសអើងចំពោះបងប្អូនអ្នកស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នានោះទេ តែអ្វីដែលសំខាន់គឺពួកយើងត្រូវរួបរួមគ្នាក្នុងការបញ្ជ្រាបការយល់ដឹងទូលំទូលាយ អំពីសិទ្ធិអ្នកស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នាដើម្បីទប់ស្កាត់ការរើសអើង។»

HE. KEO Remy, Delegate Minister to the Prime Minister and President of the Cambodian Human Rights Committee at ILGA ASIA Conference on 6 Dec 2017.

'Even though Cambodia doesn't have legal marriage for LGBT couples, we don't have any punishing laws, either. The Royal Cambodia Government doesn't discriminate against LGBTIQ. The important thing, is that we have to work together to raise awareness regarding LGBT rights, while at the same time working to prevent discrimination'

«គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជាគាំទ្រសិទ្ធិបង
ប្អូនប្អូនស្រីលាញ់ភេទដូចគ្នាទោះបីជាកម្មវិធីនៅ
ទីណា ឬពេលណា ខ្ញុំនឹងព្យាយាមឆ្លៀតពេល
ដើម្បីចូលរួមជានិច្ច។»

*'Cambodian Human Rights Committee supports LGBTIQ
rights. No matter where or when the event take place,
I will take the time to join'*

ឃើញ
ឥរិយាបថ
FREEDOM
TO EXPLORE

ឃើញ
ឥរិយាបថ
TO EXPLORE

ឃើញ
ឥរិយាបថ
TO EXPLORE

ILGA ASIA
CONFERENCE
UNITED FOR LIBERTY

ILGA ASIA
CONFERENCE
UNITED FOR LIBERTY

ILGA ASIA
CONFERENCE
UNITED FOR LIBERTY

ILGA ASIA
CONFERENCE
UNITED FOR LIBERTY

ឃើញ
ឥរិយាបថ
TO EXPLORE

គោលនយោបាយ

olidat

«ខ្ញុំសូមឱ្យមាតាបិតា និងបងប្អូនប្រជា
 ពលរដ្ឋខ្មែរសូមឱ្យលោកបើកចិត្តទូលាយ
 សណ្តោសប្រណីតិ្តនិងស្រឡាញ់កូន ព្រោះ
 វាមិនមែនជាការដែលធ្វើឱ្យខូចវប្បធម៌
 ប្រពៃណីខ្មែរយើង ឬជាការរាម៉ាស់
 ចំពោះគ្រួសារទេ នេះជាធម្មជាតិ ហើយ
 យើងត្រូវតែទទួលស្គាល់អត្តសញ្ញាណ
 របស់ពួកគាត់។»

*‘I would like to suggest to all parents and
 all Cambodian people, please be open minded,
 have mercy and love our children because it is
 not wrong to step out of the cultural norms
 of Cambodia nor is it shameful to the family,
 it is human nature and we have to accept
 people’s identities.’*

សេចក្តីថ្លែងរំលោភគុណ

រូបថត និងអត្ថបទដោយ៖ ហេង ជ័យលាភី, ទុយ រស្មី និង សាយ សៀកឡាយ (ពីពី)
កែសម្រួលភាសាខ្មែរដោយ៖ មិល ស្រីតូច
កែសម្រួលភាសាអង់គ្លេសដោយ៖ រូណាន់ យែម
រចនាសៀវភៅដោយ៖ រ៉ុច លីណា

ផលិតដោយ សហគមន៍ឥន្ទ្រន្ទកម្ពុជា (RoCK)
ឆ្នាំពេញ ២០១៩

សហគមន៍ឥន្ទ្រន្ទកម្ពុជា សូមថ្លែងរំលោភគុណជាពិសេសចំពោះ
អ្នកចូលរួមក្នុងគម្រោងនេះទាំងអស់ដែលមានដូចជា៖
លោក មុត នី និងក្រុមគ្រួសារ
លោក ទុយ តូ លោកស្រី បូ សុភារី និងក្រុមគ្រួសារ
លោកស្រី សេង សារីរី និងកញ្ញា ជា ម៉េង ថ្ងៃ
លោក សុខ ស្រីរត្ន និងលោក ឯម ស្រីលីន
លោក ហង់ ភូមីរ៉ា ក្រុមសិល្បៈល្ខោនខោលជំនាន់ថ្មី
ក្រុមហ៊ុនស្រាវជ្រាវ KANTAR CAMBODIA និងអ្នកនាង រ៉ុញ ដានី
ព្រះតេជគុណ កុយ សុខជា
លោក ឯក ប៊ុនថា ក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ
លោកជំទាវ ញាន សុចិត្រា ក្រសួងកិច្ចការនារី
ឯកឧត្តម កែវ រ៉េមី គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា
ព្រមទាំងអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត និងក្រុមការងារសហគមន៍ឥន្ទ្រន្ទកម្ពុជាទាំងអស់
ដែលចូលរួមក្នុងការផលិតសៀវភៅនេះ

Acknowledgements

Photos and text by Heng Cheyleaphy, Tuy Raksmeay and Say Seaklay (Pipi)

Khmer editing by Mil Sreytoch

English editing by Ronan Kemp

Layout design by Vuth Lyno

Published by Rainbow Community Kampuchea (RoCK)

Phnom Penh, 2019

Rainbow Community Kampuchea (RoCK) thanks to all participants in this project:

Mr Muth Ny and family

Mr Tuy To and Mrs Bo Sopheary and family

Mrs Seng Savry and Miss Chea Mengtry

Mr Sok Sreyrath and Mr Em Sreylin

Mr Hang Phumara, Youth Mask Dance new generation group

KANTAR CAMBODIA and Ms Vinh Dany

Venerable Koy Sokchea

Mr Ek Buntha, Ministry of Culture and Fine Arts (MoCFA)

HE Nhean Sochetra, Ministry of Women's Affairs (MoWA)

HE Keo Remy, Cambodian Human Rights Committee (CHRC)

and all the volunteers and staff at RoCK who contributed to this book

